

A morotva mellett minden kétséget kizáróan Árpád-kori faluhely terül el, amelyet az ásatás végén valószínűleg be is tudunk azonosítani. A feltárás feltehetően eldönti, hogy Bócs vagy Újlak falut lokalizálhatjuk-e erre a területre. Ez utóbbi nevét először a Váradi Regestrum említi 1213-ban. A terület Árpád-korára bőven találunk anyagot okleveles és térképi hivatkozással.³

M. NEPPER IBOLYA

23. Békés, Kastélyzug

(MRT 10/1 k. 1/1 lh.)

(Békés megye) Kk

2002. március 1-jétől november 15-ig folyamatos régészeti megfigyelést végeztünk a Békés város belterületén folyó szennyvízhálózat-kiépítési munkák 3. üteménél.

Ezen Kastélyzug néven ismert, régészetileg védett lelőhelyen megelőző feltárást kellett alkalmazni. A területen (Kastélyzug utca, Gőzmalom sor) március 11. és 27. között dolgoztunk. Mivel a nyomvonal igen keskeny (60 illetve 80 cm) és a védettség pont a közterületre nem terjed ki, csak igen kis területen kutathattunk. Munkánkat nehezítette, hogy az utcákat már víz-, gáz- és telefonvezetékek hálózák be, melyekkel korábban erősen bolygatták a török kori palánkvár vizesárkok közötti pusztulásrétegét. Ebben a pusztulásrétegben igen sok szórványt, 16–17. századi kerámiatöredéket, kályhaszem-töredékeket és vízvezetékcső-darabokat találtunk. Néhány régészeti objektumot (személgödör) is meg tudtunk figyelni, dokumentálni.

A költségeket a beruházó fedezte, a leletek a békési Jantyik Mátyás Múzeumba kerültek.

SÁPINÉ TURCSÁNYI ILDIKÓ

24. Békés, Povád

(MRT 10/1 k. 1/75 lh.)

(Békés megye) U, Sza, A

2002. július 22. és október 18. között megelőző régészeti feltárást végeztünk a 19. század közepe óta ismert őskori lelőhelyen. A beruházó a Kettős-Körös jobb oldali gátjának külső oldali megerősítését és a gát mellett vízvezető csatorna ásását tervezte. A gát megerősítés mintegy 400 m hosszú, 2,90 m széles nyomvonalon, míg a vízvezető csatorna 800 m hosszú, 1,90 m széles mederben történt. A megelőző feltárást költségeit a beruházó fedezte. A humuszolás során a munkagépek a gát aljában 4 m széles, a csatorna vonalában 5 m széles kutatható sávot készítettek. A feltárt terület nagysága hozzávetőlegesen 5600 m².

A munkát a gát megerősítendő részén kezdtük, D-ről É felé haladva. A humuszolás során előkerülő foltozatra rábontva házalapot tüzelőtérrel, személgödörket, árkot találtunk, illetve egy már betöltődött patakmedret. A lelőhely ezen részén főként szarmata, illetve néhány késő avar cseréptöredéket gyűjtöttünk. A nyomvonal utolsó, 20. számú gödrében szinte teljesen ép szürke színű szarmata fazekat és egy őrlőkőpár felét találtuk.

A vízvezető csatorna nyomvonalán É-ről D felé haladtunk, mivel az É-i részen volt várható az őskori lelőhely legfontosabb része, a neolitikus tiszai kultúra tellje. Házalapokat, személgödörket, tárológödörket bontottunk ki, az ásatáson összesen 62 gödört tártunk fel. Hét sírt találtunk, ebből kettő őskori zsugorított sír, öt pedig nyújtott fektetésű volt. Utóbbiakat melléklet hiányában még nem tudjuk datálni. A feltárt gödrökben hatalmas mennyiségű neolitikus cserepet, néhány majdnem ép fazekat, bögrét, sok obszidiánpengét, kőbaltatöredéket, hálonehezéket, csont munkaeszközöket (tűket, árákat) találtunk.

A csatorna nyomvonalának végén, kb. 600 m után újkori temető került felszínre.

Az előkerült leletek a békési Jantyik Mátyás Múzeum régészeti gyűjteményébe kerültek.

SÁPINÉ TURCSÁNYI ILDIKÓ

25. Békéscsaba, Árpád sor 46.

(MRT 10. k. 167. lh.)

(Békés megye) Sza

2002. március 8-án a strandfürdő nyári bejáratánál, a téglakerítés alatt, gázvezeték árkának ásása közben egy sírt találtak, helyszínre érkezésünk előtt a csontokat kiszedték. Tájolása DNy-ÉK volt. A vázat a kerítés alatt találták, oly módon, hogy feje a kerítésen belül, a lába kívül volt. Nem találtak mellette semmit, csak a környező földben néhány cseréptöredéket.

A környéken korábban szkíta sírok kerültek elő, de sírunk valószínűleg szarmata kori. 1976-ban szintén a strandfürdő bejáratánál egy szarmata kori sírt mentettek meg. Mellette szürke, korongolt, fordított csonkakúp alakú edényt találtak. A helyszín és a kidobott földben talált szarmata edénytöredékek alapján egy szarmata temető újabb sírját találtuk most meg, bár a tájolás nem egyezik az 1976-ban feltárt szarmata sír tájolásával.

MEDGYESI PÁL

26. Békéscsaba, Felvégi-legelő

(Békés megye) B, V, Sza, A

2002. március 27. és július 29. között leletmentő ásatást végeztünk a Felvégi-legelő, 1. sz. lelőhelyen. A leletmentésre a 44-es út Békéscsaba-Gyula közötti szakaszának szélesítése miatt került sor.

A lelőhely a 44-es út Békéscsabáról Gyulára vezető szakaszától É-ra, közvetlenül az út mellett terül el. Itt

3 MESTERHÁZY KÁROLY – MÓDY GYÖRGY: Berettyóújfalu földje a IX. századtól a XIII. századig. – Berettyóújfalu és környéke a XIII. századtól a török hódoltság koráig. In: Berettyóújfalu története. Szerk. Varga Gyula, Berettyóújfalu, 1981. 51–79, 83–119.